

Dosarul nr. 2ra-288/23
2-21157601-01-2ra-20022023

prima instanță: Judecătoria Anenii Noi, sediul Central – A. Mocanu
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Pahopol, V. Mihaila, E. Pulbere

ÎNCHEIERE

18 octombrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Viorica Puica
Aliona Donos
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de Anna Frunza, reprezentată de avocata Alina Ganu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anna Frunza împotriva lui Igor Demian, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială Protecția Familiei Anenii Noi cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori,

împotriva deciziei din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Igor Demian, s-a casat integral hotărârea din 30 decembrie 2021 a Judecătoria Anenii Noi, sediul Central și s-a emis una nouă, sub formă de încheiere prin care s-a încetat procesul, din motiv că într-un litigiu între aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri s-a emis o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă,

constată:

La 26 octombrie 2021, Anna Frunza, reprezentată de avocata Alina Ganu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Igor Demian, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială Protecția Familiei Anenii Noi cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, la 04 octombrie 2008, a încheiat căsătoria cu Igor Demian și au locuit împreună în XXX. Din căsătorie au doi copii minori comuni, XXX, născut la XXX și XXX, născută la XXX, care în prezent locuiesc cu mama Anna Frunza și se află la întreținerea ei.

Prin hotărârea din 22 martie 2016 a Judecătoria Anenii Noi a fost desfăcută căsătoria între Anna Frunza și Igor Demian, fiind stabilit domiciliul copiilor minori XXX și XXX cu tatăl Igor Demian.

Prin hotărârea din 17 iulie 2017 a Judecătoria Anenii Noi a fost schimbat domiciliul copiilor minori XXX și XXX, fiind stabilit cu mama Anna Frunza (Demian), în XXX.

Reclamanta a menționat că, deoarece la momentul înaintării acțiunii anterioare, avea domiciliul în XXX, eronat a solicitat stabilirea locului concret de domiciliere a copiilor, în XXX. Acțiunea sa a fost admisă exact conform solicitării, fiind stabilit/schimbat domiciliul copiilor minori XXX și XXX cu mama Anna Frunza (Demian), în XXX. Având în vedere că domiciliul copiilor a fost stabilit concret în XXX, la moment, întâmpină diferite obstacole în libera deplasare, circulație, precum și în stabilirea domiciliului în altă localitate împreună cu copiii săi minori.

În opinia reclamantei, prin stabilirea domiciliului copiilor minori într-o localitate anumită, astfel cum este indicat în hotărârea din 17 iulie 2017 a Judecătorei Anenii Noi „în XXX”, atât ei, cât și copiilor săi îi este îngădit dreptul la libera alegere a domiciliului, acest fapt influențând negativ asupra intereselor primordiale ale copiilor, fiindu-i, totodată, încălcat dreptul la libera circulație, garantat de art. 27 din Constituția Republicii Moldova, care prevede că oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și a reveni în țară.

În drept, reclamanta Anna Frunza a făcut trimitere la art. 60 alin. (3) din Codul familiei și a solicitat stabilirea domiciliului copiilor minori XXX, născut la XXX și XXX, născută la XXX cu mama Anna Frunza.

Prin hotărârea din 30 decembrie 2021 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Anna Frunza și s-a determinat locul de trai al copiilor minori: XXX, născut la XXX și XXX, născută la XXX, cu mama Frunza Anna (f.d. 47, 49-50 recto-verso).

La 19 ianuarie 2022, Igor Demian a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 30 decembrie 2021 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central, iar la 25 martie 2023 a depus cererea de apel motivată (f.d. 52, 66).

Prin decizia din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Igor Demian, casată integral hotărârea din 30 decembrie 2021 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central și a fost emisă o hotărâre nouă, sub formă de încheiere prin care s-a încetat procesul, din motiv că într-un litigiu între aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri s-a emis o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă (f.d. 114, 115-119).

În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că, prin hotărârea din 17 iulie 2017 a Judecătorei Anenii Noi s-a stabilit domiciliul copiilor minori XXX, născut la XXX și XXX, născută la XXX, cu mama Anna Frunza în XXX. Iar, acest fapt constituie temei de încetare a procesului în baza art. 265 lit. b) din Codul de procedură civilă.

Instanța de apel nu a putut reține poziția reclamantei, precum că prin stabilirea domiciliului copiilor minori cu mama într-o localitate concretă le este îngădit dreptul de a-și stabili domiciliu sau reședința în orice localitate din țară, or, în baza art. 63 alin. (1)-(3) din Codul familiei instanța de judecată stabilește cu cine dintre părinți va locui copilul minor, fără a fi necesară o specificare a unui anumit loc în care urmează să locuiască aceștia.

Cu atât mai mult că, însăși reclamanta Anna Frunza a confirmat în ședința de judecată că, după stabilirea domiciliului copiilor minori XXX și XXX cu mama Anna Frunza prin hotărârea din 17 iulie 2017 a Judecătorei Anenii Noi, atât ea,

cât și copiii minori au locuit în alte localități, în special peste hotarele Republicii Moldova.

Instanța de apel a notat că, în cazul în care reclamanta Anna Frunza intenționează să schimbe locul de trai al copiilor săi minori într-o altă localitate decât XXX, stabilit prin hotărârea din 17 iulie 2017 a Judecătorei Anenii Noi și are dubii în privința aplicării acestei hotărâri judecătorești, poate solicita explicarea acesteia în conformitate cu art. 251 din Codul de procedură civilă.

La 19 ianuarie 2023, Anna Frunza, reprezentată de avocata Alina Ganu, a depus prin intermediul poștei electronice, precum și a oficiului poștal, cerere de recurs împotriva deciziei din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și menținerea hotărârii din 30 decembrie 2021 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central (f.d. 126, 128-129, 132-135, 136 recto-verso).

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în cererea de chemare în judecată și în referința depusă la cererea de apel, suplimentar invocând că instanța de apel a interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept procedural.

În opinia recurentei, instanța de apel neîntemeiat a aplicat prevederile art. 265 din Codul de procedură civilă și a încetat procesul în prezentul litigiu, deoarece prin hotărârea irevocabilă din 17 iulie 2017 a Judecătorei Anenii Noi, la care a făcut referire Curtea de Apel Chișinău, a fost examinat un litigiu total diferit, cu pretenții diferite și pe înaintat pe alte temeiuri.

Prin referința din 07 martie 2023, intimatul Igor Demian, reprezentat de avocata Maria Antoci, a solicitat declararea recursului Annei Frunza împotriva deciziei din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău ca fiind inadmisibil (f.d. 139-141).

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 13 decembrie 2022. Conform extrasului din poșta electronică cu adresa „daniela.cucerenco@justice.md”, decizia motivată din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentanților participanților la proces în mod electronic la 15 februarie 2023 (f.d. 120). Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 19 ianuarie 2023 (f.d. 126, 136).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la

data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de către Anna Frunza, reprezentată de avocata Alina Ganu, împotriva deciziei din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de către Anna Frunza, reprezentată de avocata Alina Ganu, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recursuri se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare data depunerii cererilor de recurs).

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Anna Frunza, reprezentată de avocata Alina Ganu, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat

probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de către Anna Frunza, reprezentată de avocata Alina Ganu, conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse în cererea de chemare în judecată și cererea de apel, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factive ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurenta Anna Frunza, reprezentată de avocata Alina Ganu, nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de către Anna Frunza, reprezentată de avocata Alina Ganu, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Anna Frunza, reprezentată de avocata Alina Ganu, împotriva deciziei din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Viorica Puica

judecătorii

Aliona Donos

Oxana Parfeni